

Slovenski Dom.

Napredno kmetško Glasilo.

Izhaja vsako soboto in velja za vse leto za Avstro-Ogrsko 3 krone, za Nemčijo in druge dežele 4 krone, za Ameriko 1 dolar.

Posamezne številke veljajo 10 vinarjev.

Za oznanila se računa: trisporna petit-vrsta 14 vin., vsa stran 48 K, pol strani 24 K, četrt strani 12 K, osmina strani 6 K. Pri vseletni inserciji primeren popust.

Dopisi se naj frankirajo in pošiljajo na uredništvo »Slovenskega Doma« v Ljubljani, Knaflcova ulica št. 5. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnina in oglasi se naj pošiljajo na upravništvo »Slov. Doma« v Ljubljani

Misli in izreki.

Skrbimo za zdravje! Dihaj le čist zrak in dihaj globoko!

Pij samo čisto pijačo!

Uživaj čisto, nepokvarjeno hrano!

Vadi telo s telovadbo in telesnim delom!

Drži se lepo pokonci. Prihuljeno se drže potuhnjenci ali bolniki!

Skrbi za duševno delo z izobrazbo!

Menjaj pravilno delo, počitek in spanec!

Ovladaj strasti in pazi na svoje občutke!

Skrbi za telesno snago!

Bodi zmeren v vsakem oziru!

Popolen človek je strpen in priznava vsakomur, kar mu gre.

Boj za mladino.

Kadar človek toliko napreduje, da je sam zase preskrbljen, takoj začne delati »za otroke«, to je, za tisti rod, ki pride za nami. Srčna želja vsakega kmetovalca je, da bi zapustil svojim otrokom lepo urejeno in čim manj zadolženo posestvo. Če se mu otroci izselijo v Ameriko in ne marajo nazaj na domačijo, ga mine pravo veselje do dela. Kaj se bom trudil za tuje ljudi, ki pridejo za menoj, tako si misli takšen gospodar. Kjer premožen zakonski par nima otrok, si pogosto vzame za svojo kakšno siroto, »da bomo vedeli, za koga delamo.«

Iz tega vidimo veliko važnost, ki je zavzema skrb za prihodnji rod v našem življenju. Saj nas mladina veže z bodočnostjo. Kar velja za posameznega posestnika, velja tudi za cel narod. Kot kmet gleda, da pusti dobro urejeno posestvo svoji lastni krivdi, tako tudi narod gleda, da ima dosti naraščaja, ki stopa na mesta onih, ki počasi odhajajo v pokoj ali večnost. Kot je v kmečki hiši le tedaj pravo veselje do dela, če je dosti zdravega in pridnega zaroda, ker ima le tedaj gospodar zavest, da bo »hiša« še dolgo uspevala in cvetela, tako je tudi z narodom. Če nima narod slo-

venske šole, ležejo s sedanjim rodом v grob tudi slovenske besede, slovenske šege, slovenska preteklost, in tuj val zagrne kraj, val, ki nima ne srca, ne misli za to, kar je težilo in veselilo slovenski rod.

Tako žalostno izgine lahko naš rod povsod že v kakih 30. letih, kjer ni slovenske šole. Slovenska šola ohrani naši deci naš jezik in ljubezen do tega, kar je drago nam samim, ohrani ji spoštovanje do **Slovenstva in do domače preteklosti**. Slovenski jezik veže pa tudi našo mladino z **veliko slovansko sedanjostjo**, in še večjo **slovansko bodočnostjo**. Ne pozabimo, slovenski kmetje, da **Nemci in Italijani** že dandanes zdihujejo, **da postaja Avstrija slovanska država**. A kakšni jeziki in narodi pridejo v veljavo v **slovanski državi**? **Slovanski jeziki**, med njimi tudi naša lepa slovenščina. Zato pa pravimo:

starši, ki hočejo svojemu otroku dobro, ga dajo v slovensko šolo!

Zakaj? Zato, ker ni namen ljudske šole, da bi se učil v njih otrok **tuje jezike**. Namen ljudske šole je, da se otrok v **materinem jeziku, katerega že obvlada, čim lažje nauči čim več koristnih stvari**, ki mu bodo podlaga za učenje v poznejšem življenju.

Kaj pa slovenski otrok, ki pride v nemško ali laško šolo? Ali se more kaj **koristnega naučiti? Ne more**, ker ne razume jezika, a če ga pa v šoli šele uče tujega jezika, ga je pa učenec v **slovenski šoli** ves ta čas že prehitel s **koristnim znanjem**. Nazadnje pride tak slovenski otrok iz tuje šole **brez znanja**, a zraven pa ne zna **temeljito niti rodnega, niti tujega jezika**, da ni poraben niti pri Slovencih, niti pri Nemcih za kako **boljše delo**. Zato pa **slovenske otroke v slovenske šole**.

Tuje jezike se bodo že pozneje v šolah naučili in to tako, da jih bodo rabili. Le pogledjte naše profesorje, zdravnike, doktorje, sodnike itd., vsi ti so obiskovali **slovenske šole**, pa so se le naučili tudi tuje jezike pozneje tako temeljito, **da delajo prav občutno konkurencio** Nemcem in Lahom, ki ovladajo samo svoj jezik.

Slovinci, kmetje, zakaj pa se **Nemci** v Mariboru in v Celju, zakaj se **Lahi** v Gorici in v Trstu **začenjajo učiti slovensko**? Ker so pri njih vse boljše službe zasedene, pri nas se pa še dosti dobrega kruha dobi. Isti Nемец in Lah pridiguje Slovincu: daj otroka v našo šolo, ker tvoj jezik ni nič vreden, boš lažje živel. Naš Slovenec ga uboga, njegov otrok ne razume nazadnje niti nemško, niti laško, niti slovensko; Lah in Nемец **se med tem nauči slovensko** in odje domačinu **ravno s pomočjo slovenščine kruh**.

Bodočnosti v Avstriji nima laški in nemški jezik, v naši državi imajo **bodočnost slovanski jeziki**. Država je zasedla Bosno in Zahumlje, s slovenskim jezikom se pride danes od Triglava pa do turške meje. Lahko pride do tega, da zasede kraje doli do Soluna, kjer se govori **makedonsko narečje, ki je slovenščini še bolj podobno**, kot nekateri srbska narečja. Bodimo pametni, in ne mučimo torej svojih otrok v **mladih letih** s tujo nemščino. V teh letih naj jim da šola **dobro podlago v znanju**.

Dober **strokoven delavec** najde povsod dober zaslužek, naj že jezik vlada, ali ne. Tista veljava nemščine je pri nas še iz časov, ko nismo poznali druge gosposke službe, kot službo **pisarja** v kakšni vojaški ali grajski kanceliji.

Če bi morali svoje otroke siliti že v prvi mladosti v tuje šole onih jezikov, ki jih bomo kdaj rabili, potem vas vprašam: zakaj pa raje ne daste svojih otrok v **angleške šole**, zakaj ne zahtevate od naše avstrijske vlade **angleških šol**. To bi imelo vsaj nekaj pomena, ko ponekod po Dolenjskem sploh ni več človeka, ki bi ne bil v **Ameriki**. Amerika nas pač živi in hrani, ne pa par spakedranih nemških besedi. Ali nas je v **Ameriki** kdo vprašal po **nemščini**? Ali se nismo **brez vsake legine in šulferajnske šole** naučili hitro vsi Slovenci angleški jezik, kakor hitro smo ga potrebovali? Ali so prišli ti **milijoni dolarjev**, ki so izbrisali dolgove po slovenskih kmetijah in pozidali lične »amerikanske« hišice me-

sto »turških bajt« izza starih časov tlake pri **nemškem grajščaku in latinskem kloštru**, ali so prišli ti **dolarji** mogoče iz **Nemčije**, ali so prišli iz **legine ali šulferajrove šole**?

Pa poglejmo to vrednost »svetovne« **nemščine** in jo primerimo z **vrednostjo** angleščine. Primerimo namreč tiste tisočake, ki so jih zaslužili in poslali domov naši **Amerikanci** s tem, ker so poslali naši rudarji z **Nemškega**. **Kje pa so tisti stotisoči, ki jih baje omogoči znanje nemščine**, kam so jih pa djali naši »knapje« tam iz Hesen, Zahodne Falce, Porenja, Tirinškega itd.? Le pomislimo, kaj bolj poznamo: **nemško marko ali angleški dolar?** Pomislimo to, in jasno nam bo, koliko imamo mi Slovenci kot celota od **nemške šole za slovenskega otroka**.

Zato naj nam bo naše geslo **slovenskega otroka v slovensko šolo**.

Amerika je nam prepričevalen dokaz, da se Slovenec vedno lahko nauči jezika, **kadar ga rabi**, nemški rudnik pa nam je dokaz, **da nam vsa nemščina nič ne pomaga, če nimamo strokovnega znanja**.

Če delamo za tem, da mučimo otroka v tuji šoli, kjer ne razume niti jezika, niti učenja, seve še nismo **proti učenju tujih jezikov**. Toda **vsaka stvar ob svojem času**. Samo **znanje jezika** še ne pomaga nič. Najprej si pridobimo v slovenskem jeziku **strokovno znanje**, tuj jezik se pa človek kmalu nauči, **kadar in katerega rabi**.

Posebno pa veljajo te besede še za kmečko mladino. Tuj jezik rabi oni del naše mladine, ki se izseli s kmetije **v mesto in tovarno, kadar gre po svetu**.

Mi, kmetje, kar nas ostane doma, smo pa **na svoji zemlji svoji gospodje**. Tu se pa moramo končno vendarle že enkrat toliko zavedati svoje neodvisnosti, ki nam je tudi slovenska gruda, da ne bomo s klobukom v roki ponižno lovili par smešno spakdranih nemških ali laških tujk pred vsakim lačenbergerjem, ki pride med nas kot uradnik ali agent. Zapomnimo si, kmetje: uradniki med nami so **zaradi nas tu**, zato se morajo gospodje **učiti našega jezika**, ne mi njihovega; tuji trgovci in agentje delajo s kupčijami med nami dobičke, zato se morajo **oni naučiti našega jezika**, če nam hočejo kaj prodati.

Zato, ker imajo tuji, Lahi in Nemci, **med nami kruh in zaslužek**, zato naj se oni uče **našega jezika**, kot se mi učimo na Porenju nemškega, v Ameriki angleškega. Ne pa, da bi mi zaradi tega mučili svoje otročiče in jih pošiljali v tujo šolo k učitelju, kateri naših otrok ne razume, otročiči pa njega ne.

Naši otroci so **naša last, naša bodočnost**, zato pa morajo v **našo šolo**, ki jih bo vzgojila — **za nas!**

Slovenske otroke v slovenske šole!

Razgled po svetu

Mirovna pogajanja

med Turkom in Lahom se nadaljujejo. — Pravijo, da se je že baje posrečilo, skleniti mir v glavnih točkah. Tako bo torej te čudne vojne končno vendar že konec.

so nama postregl z starm žemlam, kranščem kobasam, pa s ta zelenm. Žemle so ble gotov že tri dni stare, kobase bse pa tud na smev s kranščem zmerjat, sej jest sm tok mislu. K sva se ankat dobr nakresava, pa j mogu moj prjatu spet nazaj v kosarno, jest sm jo pa mahnu v Štelnarje musko posušat. Špilal so še dost dobr, pa tud moja frmonka ni dost svabš. H kosiv sm jo pa mahnu k Novmo svet. Tam sm biv pa vlik bol postrežen kokr pa za šempetrsko kosarno. V t oštarij na vrt sm glih vidu, k so cimprman pa zidarj za svojo veselica prpravljaj. Pol so pa pršl še knapj z Trbovelj, kso jm godl de j bvo kej. Žihr rečem, de sam nism vedu, al b kar tle ustou, al b pa šov v Šiško pogledat Sokolce k so jo glih tam zravn po cest prmašeral — pa sm jo mahnu za nim. Toko sm pršu v Šiško. Pa grem na tist vrt, k j bvo povhn štantov kokr deb biu smn, tam sm vidu koko so se Sokolc turnal. Zdev se m je pa že vse tok fest, de sm reku, de m tud jest vse moje sinove pa punce zapisov v Sokolce, seveda če jih bom kdej imu. Pa tud muska j zravn špilava de j bvo kej. Ja, Šiškarj so se pa tist dan res postavl, če j bvo prov tok vroče, pa j bvo vse glih fest. Še jest sm ga tok pognov, de sm šele ta druj dan pršu domu.

Panamski prekop

med Južno in Severno Ameriko bo prihodnje leto baje že dograjen. Prekop bo zato velike važnosti, ker bodo po njem ladje lahko prišle naravnost iz Atlantskega vlemorja, ki leži med Evropo in Ameriko, v Tiho vlemorje, ki leži med Ameriko in Azijo. Sedaj so morale obpluti celo Južno Ameriko. Zadnji čas pa prihajajo vesti, da se je utrgal velik kos zemlje in zasul prekop na enem mestu, tako da sedaj niso več gotovi, če se bo moglo prekop dovršiti. Po tistih krajih t. j. v Srednji Ameriki, je vse polno ognjenikov in potresov, tako da bodo ti tvorili neprestano nevarnost za kanal.

Vihar v Pittsburgu.

Zadnje čase so bili po svetu po mnogih krajih hudi viharji. V Pittsburgu je napravil tak vihar 2 milijona škode, 36 oseb se je pa smrtno ponesrečilo. Na Slovenskem smo še imeli sicer srečo, da ni bilo takšnih velikih naravnih nesreč.

Slovenija

s XXVII. redna velika skupščina družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani se vrši v nedeljo, dne 22. septembra 1912 ob 11. uri dopoldne v Trstu v veliki dvorani Narodnega doma (Piazza della Caserma šte. 2.)

s Dr. Hudnik umrl. Dr. Hudnik, ki je vodil »Glavno pozojilnico« žalostnega spomina in katerega so vsled bolezni izpustili iz ječe, je v Postojni umrl. Ko je prišel

Pismo Kobaleževega Matevža s pod Debele skale na Gorenjskem.

Gospod urednik!

Gotov m nabote zamerl, de Vam tud jest napišem an pism za tist ta »Slovensk Dom«, ker b ga mogu prav vsak pr soj hiš imet, tok kokr ga mam jest, če sm prov doma pod ta Debevo skavo.

Veste, gun mesec sm s naprej vzev, de bom ta mesec samo okol hodu m pa rajžov, zato Vam bom pa mav opisov, kako se m je godiv okol po svet, k sm ga obhodu. Rajžov sm pa samo v nedelah pa praznk, k v devovnce nimam prov nič cajta.

Ta prvo nedelo, rajtam dej bvo četrtga, sm se namenu, de m šu v Iblano mav pogledat. Koj zutrej sm zgodej vstov, pa sm jo mahnu na ta pru cug. K sm biv ankat dol, sm biv pa ta nej bl firbčen, če še stoji šempetrska kosarna, v ker sm tud jest soje cajte komis sužu, pa sm vidu, de jo še naš kranšk Janez še niso podrl, če prov smo bli včas tač, de b jo bli včas kmav cevo v Iblanco prenesl. Poj sm pa šu mav špacerat po tistih gasah okol kosarne, pa me potegne moj prjatu Vrtačov Frence, k zej ta zadn let komis je, de greva mav nad nega v ta bližno oštarijo. Tam

Ta drugo nedelo pa sm jo pomknu v Loko. Kokr sm zvedu bliz tam, so Ločan na celm Kranščm ta nej bl zaspan n pa de se za obeno reč nč več na kimrajo. Prov za gvišn še navem, a j to res, pa sej rajtam de me niso nafarbal. Šu sm ta pru k maš, de vpravm sojo dovžnost, pa slišm koko se fajmoštr krega na socialne mokrate kso na tist dan nardil sojo veselico na štacion. Mislu sm s: hentej, tmo gospod so pa socialn mokrat prašl na trebh k ima tok debelga pa vličga. Po maš sm s pa še druje loške rči ogledov, pa sem ni nč drujga fest zdev, kokr tist gospod, k nos sablo za pasam. Če b nabiv pr Janezh dinov, pa biv mislu, de j to general, tok so m pa rekl, de j le obrpolcaj. Pogledov sm še farož, pa šovo bl od bliz, pa žihr rečem, de j farož grajšina, šova pa navadna hiša, pa še na ta najbl grdmo kraj. No, seveda, za festga fajmoštra se gepera tud fest farož. To j vse, kar b vedu o Lok povedat.

Za na Velk Šmarn pa sam nism vedu, kam b se djav. Nkat sm mislu, de b šu na Brezje, poj pa k sm »Slovenca« brav, de čez Sokolce šimfa, k bojo šl na Bled, m jo pa tud jest mahnu gor. Tud gor je bvo prov lpo, če prov sm šlišov dve stare babe, k sta se zgovarjale: oh, bog dej mav dežja,

domov, mu je umrla najstarejša hčerka, pa je bil že tako slab, da ni več vedel za to. Drugi, katere je pri »Glavni« zadela nesreča, izgube samo denar, mož je pa prišel ob zdravje in življenje.

s **Slovenski izlet v Trst.** V nedeljo, dne 1. septembra je priredila »Narodna delavska organizacija prostavo petletnice v Trstu. Iz Ljubljane je vozil v Trst poseben vlak. Slavje je izvrstno uspelo. Ko je vozil vlak ponoči nazaj, so ga laški pobalini napadli s kamenjem ter pobili več šip. Lahki naj bodo prepričani, da nas s **kamenjem ne premagajo: oni nad nas s kamenjem, mi nadnje z delom, vztrajnostjo in varčnostjo!**

s **Letošnje vojaške vaje** so se vršile na Notranjskem okrog Cerknice, in sicer popolnoma tako, kot bi bila zares vojna, razven da se ni na ostro streljalo. Seve, da pri tako napornih vajah, pri taki množici ljudi ne more biti brez nesreč. Tako se govori, da so obležali mrtvi trije rezervisti pri Belgijcih, da sta bila povožena dva topničarja, eden do mrtvega, enemu je pa zmečkalo noge; seve, potrjene te vesti še niso in jih beležimo le kot govorico.

s **Nezgodu bivšega kranjskega deželnega poslanca.** Na Tirolskem se je peljal baron Žvegelj z Bleda, bivši nemški deželni poslanec z avtomobilom. Samodre se mu je s tako silo zaletel v železno ograjo, da je baronica padla iz voza in se hudo poškodovala. Voz je tako pokvarjen, da ni več za rabo.

Razširjajte „Slovenski Dom“.

pa sm s mislu: oh de ga bvo sej tolk, de b se vajna ježička mav namočiva, poj pa če ga bvo prov tok, de b te babne potonile, pa b bvo vse dobr, no, pa bog ni marov obenga všlišat, pa sej bvo tok tud prov, so sej Sokolc imel lep dan. — Popoldne sm gledov Sokolce k so mašeral po Bled, poj pa k so turnal gor zadej za šovo. Žihr rečem, de se m je tok fest zdev, kokr de b biv v ta malh nebesh. Zvečer sm pa na veselic dobiv še mojga prjatva Mihca s Črne jame, sva ga pa že tok zbijava, de j bvo le kej. Šele druj dan sm jo mahnu, poj pr če dom.

Ta tretjo nedelo sm jo pa mahnu mav na Jevovco, k tud na hribe včas rad mav zlezem, pa le na ta mejhne. Pot mej prnesva glih mem cerkle, pa stopm not, pa slišm koko se gospod kregajo na ravbarje, pa razbojnke. Pa od božje pot so tud nekej pravl. Ta nej bl fest se m je zdev to, k so rekl, da se nčer več grehov pa svinarije na nardi kokr glih na božj pot. Oni so sami imel prilko slišat, pa vidt na soje oči pa všesa, zato sm jm pa tud rad vrjev. K j bva maša vn, sm jo vbrav na Jevovco, gor pa sm se malnov najedu, de j bvo kej. — Ta drug bom pa bl poj povedov.

Pa pozravljen!

Matevž Kobalež.

o Ljubljanska okolica o

lj **Št. Vid nad Ljubljano.** Ker je ljubljanski »Sokol I.« radi slabega vremena na pretečeno nedeljo preložil svojo javno telovadbo na prihodnjo nedeljo, dne 8. septembra, se bo vršila **veselica in javna telovadba šentvidskega »Sokola« ne dne 8. septembra**, kakor smo zadnjič poročali, ampak **dne 15. septembra.** Ta obširna sokolska prireditvev obeta biti zelo zanimiva, na kar bratska sokolska društva in slavno občinstvo iz Ljubljane in okolice že sedaj opozarjamo! — Podrobnejši spored priobčimo v prihodnji številki.

lj **Devica M. v Polju.** Dne 29. avgusta so prišli čuki v gor. Kašelj na boj. Ali je to lepo od čukarije, da hodijo v Zgor. Kašelj nad mirne fante? Saj smo prisiljeni, da omenimo o teh sirovih ljudeh, ker se čudijo v papirnici njih device, zakaj se piše v »Slovenskem Domu« o njih. Pa je še danes premalo o teh sirovicah te zagrizene stranke, ki se jih tako nič ne prime, ker imajo predebelo kožo. Omenim še, kake ljudi imajo pri naši čukariji. Nekaj jih je, ki so bili že socialisti in nekaj prvi preklinjavci, in otroci, ki se še ne zavedajo, kaj je prav. Tem ptičem se ni čuditi, da imajo tako neznanu ime čuki, ko noči porablajo, da napadajo mirno ljudstvo. Pripomnim, kaka značajnost je pri našem županu in tajniku. Sedaj se jezi naš Jokel, da bodo v Slapah jez ponižali in v Vevčah most pre naredili. Vprašamo, ali je šele sedaj na svetlo prišel, ali ni vedel poprej, ko se je to gradilo, da je ljudem veliko škodo naredil. Nam je znano, zakaj se je začel jeziti nad tovarno, ker ne dobi ne žaganja in ne premoga zastoj. In na tisočne kronce se je tudi pozabilo, ki so padle za železnico, da si mora ljudstvo v tujini iskati zaslužka itd.

lj **Zopet odlomek o občinskih volilnih sleparijah pri Dev. Mariji v Polju.** Anton Avsec, po domače baron, občinski odbornik, posestnik in železniški delavec, se je tudi na vse kriplje trudil, da so se volitve korektno vršile in da so — seveda pošteno — zmagali klerikalci. (Poštenost gre namreč klerikalcem, in to posebno ob času volitev, čez vse.) Na dan volitve je Anton Avsec namreč kar na cesti vjel Antona Holusana ter Franceta Podobnika, oba zaposljena v papirnici v Vevčah, ter jih je vlekel v hišo gostilničarke in branjevke z imenom Hladnik, omamil ondi vsakega z enim bornim frakelnom žganja, jih izvabil — čujte in strmite — v spalno sobo hišne posestnice ter jima je tam izročil vsakemu po eno volilno pooblastilo na imena žensk, katerih pa še do danes ne pozna ne Holusan in ne Podobnik. Zadnja, zapeljana po občinskem odborniku ter zavžitem žganju, sta resnično ubogala zapeljivca ter se tudi s temi pooblastili podala na volišče ter sta brez težav (posebno ker sta znana kot pristna klerikalca) oddala glasovnice z

napisanimi kleriklanimi kandidati. Ker se je povsod na vse pretege s sličnimi sleparijami delovalo, in to še z združenimi močmi prižnice ter spovednice, ni to vendar nič izvanrednega, da je po deželi na tako grozovito pošten način skoro na celi črti zmagala klerikalna stranka. In na to so klerikalci gotovo tudi lahko ponosni.

lj **Iz Dev. Mar. v Polju** smo prejeli: »Ker se principiarno nikoli, in sicer s strogo narodnega stališča, tako daleč ne spozabim, da bi vzel kedaj »Slovenca«, reci »Rimljana«, v roke, zvedel sem torej šele sedaj, in to po tretji osebi, da se je neki dopisun v šte. 191. dne 22. avgusta t. l. gori navedenega lista obregnil direktno in imenom ob mojo osebo, predbacivajoč mi, da sem posredoma ali neposredoma menda jaz kriv, da so dobili neki fantje (kakor jih on sam imenuje) po batini. Se s takim človekom o različnih tepežih prepravati, zdi se mi vseskoz prenizkotno, a vprašati moram svojega prijatelja obenem pa le: 1. Ako sem morda tudi jaz kriv, »ako porode kake Marijine device, katere so vendar goreče klerikalke v veri in ljubezni, ter imajo obenem pristne klerikalce za očete, zdrave otroke, ter jih potem neusmiljeno pomore in poduše? 2. Ako sem tudi jaz kriv, ako kak član, strogo klerikalnega društva, ubije kar na cesti svojega političnega nasprotnika, ga potem še obrca in gre nato — hladnokrvno, kakor da bi bil ubil kako podgabo — igrat na oder, ne vem kakšno sveto Cito ali sveto Nežo, ter ravnodušno pričakuje tam aretacije. In tako bi ti — dragi brate — v neskončni vrsti še lahko nadaljeval. Utakni le, — ti pobožni dopisun, svoj klerikalni nos v sodne dvorane, in vstrašil se boš, ko najdeš tam v tako grozovito pretežni večini — klerikalne privržence — od katerih gotovo ni bil nihče naročen ne na »Slovenski Dom«, ne na »Slovenski Narod« in tudi ni bral nikoli ne »Jutra«, ne »Dana«, ampak je živel le od »pobožnih« klerikalnih listov in je vendar tako globoko padel! — Povedati ti moram pa še to: Ako je klerikalcem dovoljena, s škofom na čelu, in vesoljnemu štabu duhovščine celo zloraba in oskrumba cerkve v **politične namene, kamor spada** (pritrditi mi moraš to celo ti), **le vera, vera in zopet vera**, kjer pa v enomer vsi v eni sapi, kakor kak krošnjarski žid hvalisajo le klerikalne liste, tako bo menda tudi dovoljeno, privržencem narodnega mišljenja, priporočati kak napreden list svojemu bližnjemu vsaj — **izven cerkve?** — Po tvojih nazorih naj bi bilo pa — kakor iz tvojega besedičenja razvidim — klerikalcem **vse na svetu dovoljeno**, a osebe, katere ne tulijo v isti rog, naj bi bile — in ostale brezpravne? — Vogelfrei! — Dragi moj! Zapomni si, da ti vsa lamentacija nič ne hasne, tudi v Avstriji, ja še celo na Tirolskem in na Kranjskem bo prišel enkrat čas, ko se bodo ljudje izpametovali ter ne bodo zahtevali vedno več cerkva, ampak glasil

se bo njih klic — **več šol**, in takrat, dragi moj, — bo odklenkalo tebi in vsem tvojim privržencem, kajti duh časa ne gre nazaj, — ampak naprej, to si zapomni dobro, kar ti enkrat za vselej tu pove — neki Kurnik.«

Belokranjske novice

bk **S Preloke**. Dne 14. marca t. l. sem prišel na volilni dan na Vinico, ko smo imeli izbirati med Dermastijo in med našim belokranjskim kmečkim kandidatom, znanim nam in priljubljenim gosp. Julijem Mazelletom. Ko pridem na Vinico, stoji polno agitatorjev, ki zahtevajo, da se jim da volilne listke za popisati na klerikalno stranko. Od mene zahteva gosp. Jure Šterk kot agitator od klerikalne strani, če je moja glasovnica že podpisana; ko rečem, da je in da sem jo že oddal, mi pravi usmiljeni Šterk: vi sigurno niste na naši strani za Dermastijo. Ubogi kmet, s tem se spozna take švige švage, kateri so danes tu, jutri tam. Ali so taki ljudje za kmeta? Nikakor ne! Ampak to so kmetovi nasprotniki. Gosp. Šterk, vas pa sploh ne razumemo, kam da mislite, vi, ki ste v teku enega leta klerikalec in liberallec. Pri nas kmetih se pravi človeku, ki spreminja vsak hip barvo, da ni mož-beseda. Po pameti nas kmečkih davkoplačevalcev so takšni ljudje metle, ne pa možaki. Dolej smo bili vedna na strani Jureta Šterka; sedaj je pa sam kriv, če se nam je omajalo spoštovanje do njega kot **možaka**. Denar namreč še ni vse, treba da ga ima **možak v roki**. — **Preloški kmet, sicer siromak, pa — možak**.

bk **Iz Dragatuša** se nam poroča: Ko pridemo na **angelijsko nedeljo v cerkev**, smo se morali res čuditi, ker župnik Novak je namreč napravil pridigo — **o zmajih, namesto o angeljih**. Saj ni bila **zmajeva nedelja**, ko ste pravili, kako kinčamo zmaja v gostilnah s plesom. Mar mislite, da je to vaša marijina družba, ko so marijarice plesale? Kaj mislite, da pa mi napredni ljudje, če mi plešemo, res kinčamo zmaja, tako kot vi gosp. župnik Novak po sodnijah preganjate nedolžne ljudi. Kaj vas ni sram pred Bogom in pred c. kr. uradniki? Ali se ni nekje skušalo vplivati na priče? Saj boste vi vzrok, če bode peklen prenapolnjen z dragatuškimi farmani, ker jih podpihujete, delate sovraštvo med narodom, povzročate stroške svojim poštenim farmanom. Ali vas morejo lepo gledati vaše ovčice, ko jih po takih pašnikih vodite in po takšnih grmih, da se ne morejo ven izvleči, a natolcujete, da po krivem pričajo. Ali hočete, da vam z imenom imenujemo vašega pristaša, ki je po krivem prisegel. Torej se skrijte s svojimi besedami! Sploh bi bilo najboljšo, da se izgubite od nas, dokler niso še farmani tako grešni, zakaj če boste vi tukaj, bo res cela fara imela zaradi vas smrtne grehe nad sabo, zakaj takega župnika še ni bilo

v Dragatušu, da bi bil vsak teden šestkrat v Črnomlju pri c. kr. sodniji. In bilo bi bolje, da vas sploh ni bilo nikoli pri nas, čujete, Novak župnik? Potem nam pa še očitajte, da pijančujemo po gostilnah; kaj si ne bi smel kmečki trpin kupiti en kozarec vina, ko se muči po cele tedne. Vam se vidi to preveč. Lahko vam, ko ste vsak dan do grla siti vsega dobrega, a največ pa vina. Vemo, vi bi radi, da bi si kmet še zadnjo kapljico odtrgal od ust in jo — v farovž zanesel. Naj pa še povemo eno o vaši ljubezni do bližnjega. Pravijo, da je ta nauk tisti, po katerem se ravno loči naša vera od poganskih ver. Evo, kako vi duhovnik izpolnjujete ta **Kristusov nauk**: Pognali ste pred sodnijo neko napredno žensko za prazen nič. Ženska si je vzela samo za vzgled vašega mežnarja Mušiča, ko je klofotal fante v cerkvi, pa si je mislila, če sme mežnar tepsti v cerkvi, bom pa tudi jaz smela braniti svoje pravice, in je malo omuzala farovškega pastirja, a to na svojih pašnikih, ko je branila svojo pašo, pa ste jo dali na sodnijo, da je branila živini piti, ali to je laž velika. Vaša sestra je tudi tako pričala. Vprašamo vas: ali je bila vaša sestra **sploh zraven**? To je seve farovski vzgled farmanom. V »Slovenskem Domu« vam bomo vse vaše čednosti naznanili. Imenujte ga »svinjski dom«, to ste pogodili, ker je res žalostno, da se po dopisih more toliko farovških svinjarij opisovati. Kaj moremo o nekaterih duhovnikih kaj lepega pisati, ko so najhujši zdražbarji, prepirači, pravdarji in hinavci, vse drugo, samo za dober zgled fari ne. Res žalostno, da imamo tako duhovščino. Kako nam je žal, če se spominjamo na dobre stare čase, ko so nas duhovni gospodje **lepo v veri podučili**. Če smo se kmetje malce sprli, smo pa **vsaj v cerkvi še slišali pošteno besedo**. A danes? Človek pride v cerkev, kot bi prišel iz dežja pod kap. Samo zabavljanje in sama politika. — Kam pa pridemo? Toliko pa si upamo tudi kmetje dandanes že samostojno misliti, **da si niti od duhovščine ne pustimo več vsega dopasti**. Mi se ravnamo po **svetem pismu** in vam kličemo, gospodje popje: **po vaših delih vas bomo sodili!** — **Napreden belokranjski kmet**.

o Dolenjske novice o

d **Iz okolice Vač**. Naš Majdič bi rad vse naprednjake pohrustal, tako je hudoben. V našo veliko veselje je pa še bolj slep in neumen. Zato je vse njegovo ropotanje samo prazen strah. Majdičeva desna roka je neka jezična ženska. To žensko Majdiču iz srca privoščimo. Naj jo le časti in na prvi sedež postavlja in povzdiguje, bo že dobil svoje plačilo. Nam je to zelo všeč. Ko se bo nas naveličala grizti s svojim jezikom, potem pridejo klerikalci iz Slivne in Kanderš na vrsto. Majdič ji tudi ne bo odnesel pete. Take ženske ne prenese nobena stranka. Na čukarski veselici v

Kanderšah ji Majdič ni ustregel, ker ni čukom zapovedal, da naj pred njo vsi defilirajo. Tudi dekleta ji niso bila všeč. Tako kunštne je ni, kakor je ona. Po zaslugi urnega jezika vemo sedaj več zanimivosti od kanderške čukarije, kakor Majdič sam. Zato bomo Majdiču perje pristrigili, kadar bo preveč glasen in bahat. Zanimivosti pa prihodnjič. — **O p a z o v a l e c**.

d **Iz Radeč pri Zidanem mostu**. Nad vse krasno uspeli sokolski zlet v Radečah je vzdramil naš klerikalni Izrael. Ker se pa nad prireditvijo v nobenem oziru ne morejo izpodtikati, so prišli, da vsaj nekoliko izbrišejo veliki vtisk, ki ga je napravil ta prvi sokolski nastop v Radečah, posebno na naše kmečko ljudstvo, z osebnimi napadi na dan. Pa ne bo šlo! »Kdor ima maslo na glavi, naj ne hodi na solnce,« pravi naš pregovor. Svetujemo, da se dotični gosp. dopisnik »Slovenca« malo seznanj in sprijazni s tem pregovorom, sicer smo pripravljeni, vsak udarec vrniti. Ako misli iz ponižnega »ulka« privatnika kovati kapital za napade na našega »Sokola«, se moti; kajti odvrnili bomo vsak napad, ne s šalami, ampak z resnimi in resničnimi stvarmi, ki bodo zaprle sapo tudi »ta brihtnemu« dopisumu. Koga pa so pobrali še ne pred bogve dolgim časom iz cestnega blata in ga lepo na vozičku prepeljali domov? In to vse vsled njegove protialkoholne navdušenosti po Kalanovem receptu: Proč z alkoholom! Torej na razpolago! Capito?

d **Iz Ribnice**. Veselo novico moram poročati. Ribnica se bo zopet pokazala to nedeljo, da je narodna in rada žrtvuje po svoji moči. Dne 8. septembra bo **cvetlični dan**. Gospe in gospodične se ze jako skrbno pripravljajo, da dosežejo, kar se da največji gmoten uspeh. Kako se bo završil narodni dan, bom poročal. — V naši dolini se je pričel lov, in sicer na zajce. Marsikateri zakupnik lova pa lovi zelo neracionalno. Dobro bi bilo, da bi strokovni list »**Lovec**« te gospode zopet nekoliko poučil, kaj je prav in kaj ne. Posebno dotični lovi se bodo čisto izpraznili, ki jih imajo kmetje sami v zakupu. Ne samo, da se z lovom čas trati, ampak tudi sami nazadujejo v gospodarstvu. Dragi kmet! Lov je **šport, ne pa kako dobičkanosno podjetje**. Sicer pa kmete napeljujejo k lovu gotovi gospode poslanci sami, ki hočejo napraviti zajca prosto žival. Lahko se vsak kmet prepriča na svoje oči, **kdor se je veliko bavil z lovom, ni bil posebno skrben gospodar**. Nečem pa nekaternikom kratiti veselja, če hoče iti na lov ravno kako nedeljo. Zelo prav bi imel neki gospod v Ribnici, ki je rekel: »Dobiček pri lovu naredi tisti, ki ga zdražba, a ga pusti potem popolnoma pri miru.« Na lov naj hodijo tisti, ki imajo denar in pa tudi čas za to.

d **Št. Janž**. Dolgo se ni nič oglasil »Luftinženir« v »Slovenskem Domu«. Sedaj nam pa sporoča zopet nekaj, kar se pa mogoče vresniči: »Znano je, da se mi je

aeroplan pri Sv. Trojici na Notranjskem pokvaril, vsled česar sem se moral potem posluževati železnice in pešhoje. Sklenil sem ga zopet popraviti in ga po dolgem delu res popravil. Med tem časom sem tudi čital, da je župniku Bajcu postalo dolgčas, ker nisem o njem toliko časa nič poročal. Zato sem se te dni zopet vzdignil — pa glej ga »uranča« — pokvaril se mi je zopet, in le lastni urnosti se imam zahvaliti, da nisem telebnil na zemljo. Ko sem se vzdignil, sem imel kakor drugekrat na vse strani natavljen brezžični telefon ter sem slišal, da se baje prično župniku Bajcu šteti ure njegovega bivanja v Št. Janžu . . . Od katere strani je priletel ta glas — ne vem, ker se mi je ravno v trenotku aeroplan pokvaril ter sem moral pozornost odvrniti in se spustiti na zemljo, kamor mi ni bilo več mogoče slišati, kaj pozitivnega. — »Luftinženir« — Še eno leto ni, odkar je prišel k nam ta »dušni pastir«, pa smo ga že do grla siti. Zato je tudi naša srčna želja, da nas čimprej zapusti. — **Dopisnik.**

d **Št. Janž.** Kakor brilanti so se zasvetile samega veselja Ljudvikove škodoželjne oči, ko mu je prišlo na uho, da je odšel napredni fant v Ljubljano, katerega je »Domoljub« krstil za »Luftinženirja«, češ, sedaj smo se pa iznebili »Slov. Domovega« dopisnika, ker je le - ta naše grehe, nameravanja in slabo gospodarstvo v javnost spravljaj. — Ludvik! Motiš se ti in tvoji privrženci! Dopisnik je še tu in, če se le ganeš, te ima pred očmi. Ker si tako radoveden, plačaj tistih 500 K za Ciril - Metovo družbo, pa dopisnik se ti bo izdal. Dopisnik bi se že samo na tvojo željo izdal, pa on hoče, da bi kaj od tega tudi slovenski, revni obmejni otroci imeli. Tebi pa tako nič ni za 500 K; kar daj jih, pa je komedij konec.

d **Iz Št. Janža.** Naš gosp. župnik Bajec gotovo misli, da bo sedaj imel mir, ter naprej svoje backe farbal, a se moti. Vedno se je bahal, kake koristi bo prinesla živinorejska zadruga. Prihodnje leto bo kar 200 glav zagnal na pašo v Ivje. To bo veselje! Kmet bo kar težke krave in vole domov dobil. A ta človek dela račune brez krčmarja. Sedaj pa poslušajte novice, ljudje božji, o tukajšnji živinorejski zadrugi. Dne 1. septembra je šel Franc Brajda po svojo telico v pašnik od te prekoristne zadruge. Med potjo si je gotovo mislil ta župnikov kimavec: domov jo ne ženem, kaj bodo rekli sosede, ako bodo videli, kako sem osleparjen. Sedaj se je pa ta bistra klerikalna glavica domislila; aha, že vem. Strnadov Tonče, k njemu se bom zatekel, on je kakor smrt, vse vzame. Gotovo se bode tudi moje teličke usmilil. Kakor rečeno, tako storjeno. Ni ga bilo treba dolgo iskati, ker je Strnadov Tonče vedno na planem, kakor netopir. Prišla sta skupaj in pok — pok, telička je bila prodana za borih 60 K, akoravno je bila cenjena pri sprejemu v živinorejsko zadrugo 110

kron. Lep dobiček, očka Brajda! Tonče žene vesel te boge, suhe kosti domov, ter dene doma v hlev. Drugi dan pa hitro na pašo, da se uboga žival vsaj za silo okrepeča. Opoldne gre Tonče pogledat in ves prestrašen naznani svoji Zefki, da je telička sklenila svoje trpljenje po dolgem mučnem stradanju pri živinorejski zadrugi ter pokazala pot drugim tovarišicam, ki še stradajo v Ivju. Toliko za danes. Prihodnjič pa, kako se je likof pil od suhe teličke. — **Dopisnik.**

d **Iz Temenice.** Naš rojak, g. Janez Janežič, profesor bogoslovja v Ljubljani, je napravil na svoj god 27. avgusta v svoji rojstni vasi Čagošah hrupno veselico, kamor je povabil duhovne sobrate od blizu in daleč. Videl si vsake baže duhovne posode, kakršne si hotel: male, trebušaste, velike, dolgopete, vse črno jih je bilo. Da so bile v družbi tudi ženske, se razume samo po sebi, brez žensk pri takih gospodih ne gre. Imeli so pri sebi tudi »ta lačnega« z njegovo boljšo polovico vred, ki je gotovo delal čast svojemu imenu, ker se sliši govorica, da je pojedel celega purana. Zakaj omenjamo gostijo? To bi bila nazadnje stvar, za katero bi se ne brigali, če bi ne bilo tega-le: Vi, gospod Janežič, ki tako radi gostite take ljudi, Vi ste spomladi našemu županu kar enostavno ukazali, da naj občinsko pot od okrajne ceste iz Temenice do Vaše rojstne vasi napravi kot cesto. Da, Vi ste natanko zaukazali, koliko naj vsak posestnik te ceste naredi in do jeseni bi naj bila cesta gotova, in gospod Janežič bi se imenitno peljal po novi cesti s kako žensko. Mar mislite, da smo v srednjem veku? Da bomo mi kmetje Vam delali tlako? Naš župan se ni oziral in se tudi ni mogel na ta Vaš ukaz, ker bi ga nihče kaj takega ne ubogal. Potem ste se ve prav pridno zabavljali čez župana, češ, da je slab župan. No, gosp. Janežič, Vi imate toliko denarja, da gostite tako ljudi, od katerih ni nikdar noben lačen, ali bi ne bilo bolje, da bi namesto tega naredili kaj koristnega? Bi pa Vi naredili tisti košček ceste, katero ste ukazali, da naj mi delamo. Mi bi Vam bili hvaležni, in še pozni rodovi bi se Vas spominjali kot našega dobrotnika. Ali pa kaj drugega koristnega bi lahko napravili pri nas, ne pa le popivanje in pojedine, med tem ko kmet revež nima niti najpotrebnejšega; in tak revež naj bi delal še cesto, dal zemljo, zastonj vozil kamenje in gramoz, med tem ko smo že itak preobloženi z delom. Za poč't, kako lepo pridigujejo naši duhovni gospodje: ne iščimo si veselja na tem svetu, nesimo zadovoljno svoj križ, »tam« bomo imeli boljše. Kako to, gospod, da so Vaša dejanja temu tako nasprotna? Čemu hrupne veselice, mastne pojedine, farji, ženske, vino, petje, medtem ko kmet še za sol nima? Kaj ne, kmet, revež, naj dela, strada, trpi in navsezadnje pojdeš še v pekel, če že za drugega ne, pa zato, ker — bereš »Slovenski Dom«; duhovna gospoda bo pa posedla

raj in tam prepevala dalje . . . — Kmet, kateremu se maje vera v farške besede, ko gleda farško početje.

o Gorenjske novice o

g **Krvavo blagoslovljenje mlekarne v Šenčurju pri Kranju.** V nedelo, dne 1. septembra je bilo pri nas žegnanje naše klerikalne mlekarne. Blagoslovil jo je kanonik Šiška in njegov brat, naš župnik Janko Šiška, kar skrivaj. Seveda župnik si je mislil, kaj žegen, da je le gostilna, pa je mlekarne zdrava. Zato je v društvenem domu, ali kakor mi pravimo v Jurmanovem hlevu, otvoril gostilno brez koncesije. Notri je govoril deželni odbornik dr. Zajec o propadli žebljarski zadrugi v Železnikih. Raje naj bi nam bil govoril o propadu Čukov, pardon »Orlov« v Šenčurju. Mlekarski nadzornik Legvart pa o katoliških organizacijah. In pri teh govorih in pijači so se »Orli« in člani katoliškega izobraževalnega društva tako izobrazili, da so se hudo stepli. Trije so težko ranjeni, pet pa lahko. Franc Zmrzlikar ima razbite čeljusti in zobe, Jože Podjed in Matija Logar pa imata globoke rane na glavi. Bivši lemenatar Pravhar, sedaj pisar pri deželnem odboru ima raztrgano obleko in otečeno glavo. Pretepače in gostilno brez koncesije ima sedaj že v rokah c. kr. sodišče v Kranju, ranjence pa zdravnik. Vprašamo vas, klerikalni kolovodje, ki ob času volitve tako zabavljate čez naprednjake in naše napredne gostilničarje: Kdaj se je še pri naših veseljah in v gostilnah zgodil kak poboj, kakor se je pri vas? Sedaj je že ta poboj četrti slučaj. To je sad vaših organizacij. O izidu te zanimive sodne obravnave poročamo v drugo. — **O p a z o v a l e c.**

g **Iz Begunj.** V nedeljo smo tukaj imeli cerkveno žegnanje. Stara navada, ki že drži od prvega žegnanja, pred približno 200 leti, se je morala ukloniti mogočni volji župnika J. Kleindinsta. Vedno se je semenj ali žegnanje obhajalo prvo nedeljo po sv. Egidiju, naj je bil ta v petek ali svenek, letos bi se bil imel vršiti potemtakem dne 8. septembra, kakor se je to vedno storilo, če je padel sv. Egidij na nedeljo, kakor letos. Niti 90letni starčki ne pomnijo, da bi kak župnik ta dan, kakor letos, zapovedal za žegnanje. Naš Malaslužba je to kar tako oznanil in tako se je moralo vršiti, tudi na slavnostni ofer nas ni pozabil opozoriti, da ne bi pustili svojih mošničkov doma. Pa glej ga spaka, ofer se je pričel, mežnar Jože je prinesel velik cin. krožnik. Župnik čaka, čaka, pa še čaka, dokler se ne zasmili nekaterim tretjerednicam, ki rešijo s tem župnika, da nesejo vsaka po en grošek, mučnega čakanja. Ko je župnik potem tresel in obračal oni cinasti krožnik ni pri vsem trudu spravil več kot žlico umazanega nikla. Pri ofru je bil en sam možki in kopica žensk. Kajne, g. župnik, **Vi po svojem, župljani pa po tuji**

po svojem. Zares mala služba! Pisec teh vrstic je vprašal zunaj pred cerkvijo gručo možakarjev, zakaj se niso udeležili običajnega ofra? Ti se mi prav zvito zasmejo in eden izmed njih, ki je imel obnošena očala, mi pove, »da je baje zato oznanil eno nedeljo prej ofer in žegnanje, da bo plačal tisto pričo »izpod kozolca«, ki se je peljala na Koroško, da dobi podpis še od druge priče za tisto smešno izjavo, ki je stala 28 kron. Saj ni čudno, izpili sta priči pri podpisu izjave cel sodček piva; in še nebrot cigaret in raznih napitnin je bilo več kakor za 6 kron, skupno kakor sem prej rekel, 28 kron. Pa misliš, da bomo mi plačevali? Pa ne bomo, prmejkuš, pa ne bomo,« se odreže srdito gostobesednež. Pa se hitro eden od sosedne gruče vmes vtakne, ki mu je čast, večkrat s člani posredovalnega urada govoriti, in reče: »Kaj ne veste, da se je fantu reklo pri posredovalnem uradu, da bo posredovalni urad nosil stroške za pot na Koroško in župan mu je ponujal zgubančen papirnat denar, fant je pa preje plačilo odklonil ter rekel, da »naprej nič ne vzame, ker ne ve, koliko bo porabil, mi boste že potem plačali,« kar se mu je tudi obljubilo. — Kar vsi vprek zazjajo in rečejo, da posredovalni urad pri najboljši volji ne more nič plačati, ker sam nima niti ficka, občina pa ne sme, ker ljudstvo tega ne dovoli. — Zdaj se pa oglasi patentiran klerikalec ter nam pove, da je to že vse z vožnjo napitninami in pijačo skupaj plačal pred par dnevi občinski tajnik pred pričami iz svojega žepa. — Bomo pa verjeli!

g Iz Sorice smo prejeli: Z ozirom na § 19. tisk. zak. priobčite naslednji popravek dopisa iz Sorice v št. 32 od 10. avgusta 1912: Ni res, da sem podpisal ovadbo na sodišče proti Kačarju, ampak res je, da glasom potrdila c. kr. okrajnega sodišča v Škofji Loki odd. II. z dne 17. avgusta 1912 Ns 111/12-1 nisem vložil nobene ovadbe na sodnijo zoper Alojzija Kačarja. Ni res, da ne morem tajiti ovadbe, res pa je, da jo iz resnicoljubja maram tajiti. — P i n t a r, c. kr. poštar.

o Notranjske novice o

n Dol. Logatec. Pa recite, da nismo v Logatecu moderni? Napisati hočem samo, kar se govori že po celi vasi in je prišlo tudi na moja ušesa. Nekje blizu cerkve živi mlado dekle z ravnotakim fantičem v čisto familijarnih razmerah. Ko je izvedel to naš Tine, ni minulo par nedelj, da ne bi to »Sodomo in Gomoro« razkrinkal razprižnico in pokazal kot javno pohujšanje. A kmalu je zatislil naš župnik eno oko in pohujšanja ni bilo več. Kaj se je zgodilo? Poslušajmo, kaj pravi ljudska govornica! Baje sta se župnik in dotični »ženin« poglhalala. Pogoji pa so bili menda ti - le: »ženin« mora pristopiti h katoliškemu izobraževalnemu društvu, »nevesta« in njena sestra pa k »Bogomilam«. Tako je iz-

ginilo pohujšanje iz naše vasi in megla je zavila »ženina« in »nevesto« pred župnikovimi očmi. A ljudje še vedno zmajujejo z glavo in pravijo: »Bogomile res ne poznajo več greha.« — **Zlata resnica.** Prejšnjo nedeljo so imeli naši ajmohtarji klaverno veselico v društvenem domu. Ob tej priliki je rekel kaplan Turšič: »Pošiljajte svojo deco v naš dom, da se izobrazijo. Kako nam manjka izobraženih ljudi, se vidi sedaj, ko izmed 17 izvoljenih občinskih mož nimate niti enega, ki bi ga postavili za župana.« Tako je rekel kaplan. Ne vem, kakšne obraze so naredili različni Rusi, Slavci, Mihevci in drugi županski kandidatje. Vsekakor so čuli — čisto resnico v obraz. — **Bodoči župan.** Dvakrat smo imeli že volitve v občinski svet in kakor kaže, pridejo še v tretje. Kakor čujemo, je glavarstvo potegnilo že zavrtnjeni rekurz nazaj in uvedlo novo preiskavo. Klerikalci so že sedaj v silni zadregi, koga bi kandidirali za župana. Izmed 17 mož nimajo niti enega zmožnega, a 18. je že dvakrat odletel. Oj ti ubogi Hamerlitz, ali nisi mogel s svojim špiritizmom že naprej vedeti, da boš propadel? Deželni glavar Šusteršič je rekel na shodu v Mostah (pri Ljubljani): »Tudi v Logatecu smo zmagali, samo en liberalec je ostal za mušter.« — Mi pa pravimo: Ko bi imeli naši klerikalci vsaj en tak »mušter« v svoji sredi, bi bili lahko veseli. Opozarjamo že danes volilce, ki mislijo s svojo glavo: Volite prihodnjič izobražene može, ne pa analfabetov!

Ostali slovenski kraji

o V Sv. Križu pri Trstu je umrl v prvi polovici avgusta t. l. vrl mladenič **Ivan Pipan** v 30. letu svoje starosti. Bil je to fant kakršnih je le malo; zameriti se ni pustil nikomur; prepiral se ni nikoli in grdega preklinjanja ni bilo slišati iz njegovih ust. Bil je po poklicu mizar in obenem tudi prav izvrsten godec. Sviral je zlasti na klarinet tako precizno, da se je vse čudilo. Svojemu kapelniku je bil z vso dušo vdan, kakor dober učenec svojemu učitelju. Četrto božjo zapoved je vestno izpolnoval. V gostilni je bil skoro vedno v družbi z očetom, ter se ni zmenil za ostalo družbo. Pogovarjala sta se z očetom največ o njihovem rokodelstvu. Nikdar ga nisi videl kvartati. Ubogi oče je silno potr od žalosti; bil je to njegov edini sin, edina podpora za stara leta. — Pogreb je pokazal, kako rado ga je vse imelo, kajti enakih pogrebov, kikor ga je imel umrli Pipan, se vidi pri nas le malo. Naj v miru počiva!

o Iz Nabrežine je zadnji »Slovenski Dom« poročal, da je moral oditi kurat Angel Čargo v dobi osmih dneh po prejemu ukazu, kar pa ni popolnoma natančno. V 48. urah je moral pobrati svoja šila in kopita ter oditi v neznatno vasico Sovodnje (Rubije). Nabrežinci so se to pot pokazali,

da se ž njimi ni šaliti. Bil je pa tudi že skrajni čas, kajti stroškov je povzročil ta vzor - duhovnik občini veliko; poleg tega je pošiljal vlogo za vlogo na deželni odbor proti občini itd. Mera je bila polna in zgodilo se je, kar bi se moralo zgoditi že pred leti. Ako še dodamo, da tako komande željnega, srboritega, čudnega, obenem pa tako zvitega in domišljavega popa je celo na Kranjskem težko dobiti, smo menda označili lastnosti globoko ponižanega Čargota dovolj.

o Sodoma in Gomora na Spodnjem Krasu. Veliki dol je neznatna stranska vas pri Komnu. Na celem Krasu ni takega klerikalnega gnezda, kot je Veliki dol. Ako povemo, da se tam do letos ni priredilo javnega plesa že celih 15 let, ker je županstvo in jezuitski dušni pastir Stubelj, ki pase ovce in kozle, istega političnega mišljenja, dasi kar je napredne mladine, večkrat ples zahteva, smo menda o fanatično-kritičnem položaju v tej vasi zadosti povedali. K stvari: Da v Velikem dolu ne manjka tudi »Čukov«, je jasno. Ti »Čuki« so pa obenem tudi tamburaši. Ni čuda torej, če jim ob udarjanju veselih poskočnic časih zavre mlada kri in ko bi se to godilo v okviru dostojnosti, bi jim tega noben pameten človek ne zameril. Kar se je pa pripetilo pred kratkim v tej vasi med približno pol tucata »Čukcev«, ki so bili sami med seboj, tega ne moremo popisati, pa tudi tega ni potreba, ker vse to se čita med vrstami že v naslovu tega dopisa. — »Sokoli« se boste skrili, vi ne znate posnemati starih Grkov tako precizno in vsestransko kot nekateri »čuki«, kateri so prišli pa za več tisoč let prepozno na svet. Za tako prevzetnost ni sedaj pravega časa, ker so razni paragrafi tu, ki tako početje, taka dejanja ostro zabranjujejo. Govori se, da so bili nekateri teh junakov žalostne postave že v preiskovalnem zaporu v Komnu, drugi pa še baje pridejo na vrsto. Cela obravnava se bode pa vršila — seveda pri zaprtih vratih — v Trstu, ker — kakor gre glas — ne morejo pri c. kr. sodniji v Komnu takih zadev razpravljati. — Klerikalni listi pišejo, da so bili fantje zapeljani od nekoga, ki je bil po svetu... Navadne fraze. Nič zapeljani — duhovniki bi morali ljudstvo učiti verskih resnic, ne pa ustanavljati nepotrebne klerikalne posojilnice, tamburaška društva, čuke, Marijine družbe itd. »Stražini« otroški vrtci so pa redki... Morali bi se pečati s tem, za kar so postavljeni, ne pa se brigati za ono, za kar niso postavljeni. V sv. pismu bi našli med drugim tudi nekako tako-le zapisano, če bi ga marljivo čitali: »Kdor spi pri dečku (fantu), kakor pri ženi, naj smrti umrje«. Izraelci so torej s smrtjo plačali to nenravno početje, kajti Majzes je izdal zgorajšnjo postavo. — Iz vsega navedenega naj se fantje in dekleta učijo, da naj ne pristopajo k nobenemu klerikalnemu društvu, ker slučaj Veliki dol ni osamljen, in ako so bili zapeljani, da so se

vpisali, **naj takoj izstopijo** iz takih društev. — Na to bi morali pa tudi starši strogo paziti, kajti po toči ne pomaga zvoniti, vsega ste potem vi krivi.

o **V nekem kraju na Primorskem** je novi gosp. župnik zastonj pričakoval otroke, da bi prišli k nauku v cerkev. Silno ga je to bolelo in peklo. Nameraval je oznaniti v cerkvi to okolnost. Kar pridejo k njemu očetje otrok, vprašavši ga, zakaj podi otroke od nauka domov. Miroljubni in **ne-politikujoči**, primeroma še mladi župnik, se temu silno čudi. Očetje so pripovedovali, da je srborito kaplanče vsakega otroka vprašalo, če je pri Sokolih, in ako je ta potrdil, ga je ta lepi božji namestnik zapodil domov. Dobrosrčni župnik je bil na čistem. Rekel je, da naj le pridno pošiljajo svoje otroke k Sokolu, a naj jih tudi pošiljajo tudi k nauku in k božji službi. Zares zlate besede. — Hudobni jeziki govore, da so postala v tem naprednem kraju tla prevročja za kaplaneta... Bog ga nesi, za njim ne bo nikdo žaloval, če ne morda par prismojenih babnic.

Prosveta.

p **Pridelovanje in razpečavanje namiznega grozdja ter vzgoja trt na špalirju.** To je naslov 12. zvezka »Kmetijske knjižnice«, ki jo izdaja c. kr. kmetijska družba kranjska v Ljubljani. Knjižico je z znano natančnostjo in zelo pregledno spisal gosp. Bohuslav Skalický, c. kr. vinarski nadzornik za Kranjsko, ter jo je opremil s 41 podobami, tako, da knjižica ne opisuje le vzgoje trt ter pridelovanja in razpečavanja grozdja, ampak vse to tudi nazorno kaže v podobah. — Navzlic temu, da knjižica obsega 64 strani in ima 41 podob, stane vendarle samo 50 h, da jo pač vsak vinogradnik ali ljubitelj vinske trte lahko kupi

Gospodarstvo.

Kaj pravi bivši klerikalni dež. glavar pl. Šuklje o deželnem davku na zasebno vino.

(Dalje.)

A še več! Ena izmed največjih napak, zlasti dolenjskega vinorejstva je, da mora pri nas vsak vinogradnik, in če ima le ped vinograda, svoj vinski pridelek sam prešati, sam ž njim kletariti. Kaka potrata gospodarskih sil! Isto je, kakor če bi sleherni posestnik sam hotel mleti svojo pšenico. Edino primerno bi bilo, ako bi vinogradnik pač sam trgal, potem pa **grozdje prodal ali vinsko drozgo.** Tu se odpira široko polje naši združni organizaciji. Ne očitajte mi sanjavega optimizma, stvar se da urediti polagoma tudi na Dolenjskem,

dasi smo v združnem oziru daleč zaostali zlasti za Gorenjci. Pouka treba našemu prebivalstvu, ne onega suhoparnega teoretičnega po potujočih učiteljih, temveč praktičnega navodila, katero se mora natančno in dejansko zglede. Naj se osnujejo med vinskimi producenti z državno in deželno podporo lokalne vinorejske zdruge. One si bodo mogle nabaviti poleg primernih kletarskih prostorov in vinskih stiskalnic, filtrov in sodov tudi strokovno izvežbanega kletarja, kateri bo znal pametno ravnati z vinskim pridelkom. Ako si zadruga omisli vinsko skladišče ter si ga uredi po predpisih državnega zakona o skladiščih, bode smela izdajati tudi skladiščna nakazila (Lagerscheine, warrants), in tak papir ima svojo prometno vrednost skoro bi dejal kako bankovec. Recimo tedaj, kmet pripelje »lajto« vinske brozge, potem jo bo oskrbnik skladišča preiskal s sladorno tehtnico, določil bo odstotek sladkorja in kmet bo dobil na račun svojega skupila svoj »Lagerschein«, katerega takoj lahko spremeni v denar. Saj to lahko opravi dobro urejeno skladišče v lastnem področju, kajti na zakonito izdane »warrante« posoja celo avstro-ogrska banka. In dočim imamo sedaj to neveselo prikazen, da je na isti gorici vsaj toliko različnih vin, kolikor je vinogradnih parcel, bode potem pametnemu združnemu kletarju mogoče, z razsodnim ravnanjem ustanoviti »vinsko marko«, katero sedaj žalibog še vedno pogrešamo v svojem vinorejstvu! Deželni davek ne bode obteževal združnega gibanja, saj bodo posode v skladišču zapečatene in le, ako bo treba kake manipulacije z vinom, se bo sod v ta namen pod nadzorstvom deželnega uslužbenca odpečatil. Stoprv tedaj se davek opravi, kadar kupec dvigne kupljeno blago iz skladišča.

Baš ta način postopanja, h kateremu bo uvedba splošne deželne vinske naklade napotila naše producente, bode pa tudi preprečila one nad vse škodljive, pretirane fluktuacije v vinskih cenah. Ali smo v istini tako lahkomišelní in pozabljivi, da nimamo več v spominu katastrofalnega leta 1910? Onega leta, ko so meseca junija vinogradniki še prosjčili, da bi se jih kdo usmilil ter jim odkupil vino po 14 do 16 K za hektoliter, dočim se je štiri tedne kasneje isto blago plačevalo po 60 K hektoliter in še višje! Izkušnja je bila presneto draga in večna škoda, ako se iz nje ničesar nismo naučili!

Pa še z nekim drugim dobičkom je računati, kateri utegne nastati poštenu vinski produkciji z vpeljavo deželne vinske naklade. Kdo pa je v prvi vrsti zanetil in podpihaval upor proti Bilinskijevemu načrtu o preustrojenju in raztegnjenju državnih vinskih užitnin? Nihče drug nego **veliki vinski trgovci**, kateri so po pretežni večini židovskega pokolenja. Posrečilo se jim je izvabiti na limanice najprej nižjeavstrijske agrarce in njih parlamentarne zastopnike, in potem so prevzeli izdano parolo

agrarski poslanci po drugih deželah, tudi na Kranjskem. Povsem naravno je, da se veliki vinski trgovci, zlasti oni semitskega rodu, spodtikajo nad neprestano kontrolo v svojih shrambah in kletih. Javno nadzorstvo na pr. onemogočuje tisto pri tej gospodi zelo priljubljeno prakso, da pošlje veletržec na pr. na naročilo 100 hl pristnega »Gumpoldskirchnerja« recimo za češki Liberec najprej iz svoje kleti blago, katero Gumpoldskirchner nikoli ni videlo, na ondoto postajo, odtam pa ponovno priroma pod fakturo pravega Gumpoldskirchnerja k prevaranemu odjemalcu. Take nedopustne ukrepe prenehajo, istotako pa se vsaj silno otežkoči ponarejanje vina potom prilivanja vode in dodavanja raznih, čestokrat naravnost škodljivih esenc in kemičnih primesi. Deželna vinska doklada bi morala zadeti vso na Kranjskem zaužito vinsko količino, tedaj tudi ves import iz drugih dežel. Takoj ko se uvede, napravi se inventura pri vseh vinskih trgovcih. Kar potem vina pride v klet, se istotako konstatuje kakor to, kar gre iz kleti vun. Sedaj od nikogar kontrolirani vinski magazini postavijo se pod stalno pazno nadzorstvo. Odpade ali vsaj izdatno se zmanjšuje ona nelojalna konkurenca, ki jo napravi brezvesten vinski trgovec svojim poštenim kolegom — in teh imamo na Kranjskem hvala bogu še prav čedno število — nič manj nego vinogradniku.

Skoraj bi se upal trditi, da bo deželni vinski davek, ako se pravilno izvede, ugodnejše vplival na poštenost vinske trgovine ter na pristnost zaužitih vin kakor kak zakon proti ponarejanju vinskega blaga.

(Dalje prihodnjič.)

LISTEK.

Charles Dickens:

Sveča.

(Dalje.)

Kapitan in jaz jim zapoveva, naj bodo tiho — imeli smo ukaze in po teh se je bilo treba ravnati. Toda ravno jaz sem bil tako nesrečen, da sem se zapletel z njim še pred jutrom v kljub najboljši volji in poskusu v prepir. Hotel je iti doli v podkrovje s prižgano pipo v ustih. Zadržim ga, ker je bilo to proti predpisom. Delal se je, kot da se to njega ne tiče; odrinem ga torej krepko z roko. Nisem ga nameraval vreči po tleh, toda zgodilo se je, da je padel.

Bliskoma skoči pokoncu in izvleče nož. Izvijem mu ga iz rok, ga udarim po obrazu, da se opoteče, nož zaženem v morje. Ošine me s strupenim, peklenskim pogledom ter se odplazi na zadnji del krova. Temu njegovemu jeznemu pogledu nisem posvetil mnogo pozornosti, toda po-

zneje sem se spomnil nanj še predobro.

Približamo se bregu, ravno ko je prenehal vleči veter, ki smo ga v ta namen potrebovali.

Ko vržemo po ladjevodjevem navodilu mačka, je moglo biti med 11. in 12. uro ponoči. Bila je trda tema in popolna brezvetrnost. Kapitan je bil z dvema najboljšima pomorščakoma na krovu, ostali so spali.

Ladjevodja se je plazil po ladjinem ospredju bolj kot kača, kakor kot človek.

Jaz sem imel nastopiti službo šele ob štirih zjutraj, toda vsa ta noč, ladjevodja in sploh vse razvijanje dogodkov mi ni ugajalo prav nič. Grem torej na krov, da bi ostanek svojih ur prespal tu. Hotel sem biti pri roki, pripravljen na prvi klic, če bi se imelo kaj pripetiti.

Zadnje, česar se spominjam, je bilo, da mi je pošepetal kapitan na uho, da tudi njemu vsa ta stvar prav nič ne ugaja, in odšel deli zopet pogledat svoja navodila. To je zadnje, kar vem, predno me je počasno, težko, pravilno guganje stare ladje na globoki vodi zazibalo v spanje.

Bil sem naglo prebujen vsled pretepa na ospredju in zamota, potisnjena mi v usta. En možakar mi je ležal na prsih, drug na spodnjem delu telesa. V pol minute sem imel zvezane roke in noge. Brige so se polastili Španci.

Po kratkem boju zaslišim šester pljusk v vodo — nato zagledam kapitana, kateremu so porinili meč naravnost v srce, ko se pokaže na stopnjicah, ki so držale na krov — takoj nato sedmi pljusk. Razen mene je bila cela posadka pomorjena in trupla pometana v morje. Zakaj so samo mene pustili živega, si nisem mogel zmisлити, dokler se čez nekaj časa ne vstavi pri meni ladjevodja s vetilko v roki in mi posveti v obraz, kot bi se bil hotel preprečati, če sem to res jaz.

Peklenski nasmeh mu spreleti obraz in zadovoljno pokima z glavo kot bi bil hotel reči:

»Ti si tisti, ki me je vrgel po tleh in me udaril po obrazu. Zato se pa sedaj poigram s teboj, kot mačka z mišjo!«

Govoriti nisem mogel, še manje se pa ganiti. Španci odpro velik zaklop, ki je držal v podkrovje, kjer je bil zložen tovor, in pripravijo škripec za izkrcavanje.

Četrť ure nato zaslišim pljuskanje krmila skunderja*) ali kake druge ladje. Vsi so delali zelo naglo, razen ladjevodje, ki je prišel večkrat na me posvetit z lučjo ter se mi naravnost peklensko nasmel.

Dosti sem že star in mi do tega, da bi ne priznal polne resnice, ampak zav bližini brige. Tujo ladjo privežejo naši ob bok, in Španci začno prekladati naš tovor vanjo.

*) Skuner = manjša, navadno dvojarbolna ladja.

gotavljam vas, da sem se tresel po vsem telesu.

Groza, vezi in zamota v ustih, vse to je povzročilo, da sem bil na pol mrtev, ko dovrše Španci delo. Ravno se je začel probujati dan. Preložili so znaten del našega tovara na svojo ladjo, nikakor pa še ne vsega. Toda še s tem so imeli polne roke posla, da so mogli biti gotovi, predno se je zdanilo.

Ni mi niti treba pripominjati, da sem bil že na vse najhujše pripravljen.

Ladjevodja je bil — o čemur ni bilo dvoma — sovražni vohun, ki si je znal pridobiti zaupanje tistih, katerim je imel biti izroččen naš tovor. On, oziroma tisti, v katerih službah je bil, so bili dobro obveščeni o smodniku, ki smo ga vozili. Bili smo namreč vsidrani na varnem kraju, ki je bil oddaljen od ladijskih prog, da bi jih ne bil mogel nihče motiti pri njih peklenskem delu.

Pač drago smo plačali slabo posadko in vsled tega tudi nezadostno obrambo!

To vse je bilo jasno, kot beli dan — ampak kaj neki je nameraval ladjevodja z menoj?

Častita družba, častno besedo, še danes me sprehaja mrz po hrbtu, ko samo pripovedujem to, kar je tedaj delal z menoj!

Ko opusti vse moštvo brigo, izvzemši dveh španskih mornarjev in ladjevodje, me pograbi in vržejo, kot sem bil, zvezanega in z zamašenimi ustmi, notri v ladjo. Polože me in trdno privežejo na tla, da nisem mogel niti ganiti. Nato odidejo. Onadva sta bila oba popolnoma pijana — toda hudič v ladjevodjevi podobi je bil popolnoma trezen — pomislite — popolnoma trezen, tako kot jaz sedaj.

(Dalje prihodnjič.)

Razno

* **Pobožnjaki in kopanje.** Na Španskem menda še visoko časte nesnago in vsakemu, ki ljubi vodo in milo, se lahko pripeti, da ga razupijejo za nevernika. Duh Filipa II., ki je leta 1566 prepovedal kopanje pod visokimi denarnimi kaznimi in zaporom, tlači še vedno ubogo Španko. V junijski številki lista »März« poroča dr. Ernst Schultze naslednje: »V Bilbao je dobila učiteljica v ljudski šoli Marija Maetzu darilo od naprednga društva »El Sitio« za svoje predavanje o angleških šolah. — Učiteljica je odklonila darilo in prosila darovalce, naj raje opremijo šolo, ki jo vodi ona, s kopalno sobo za otroke. Predsedništvo društva je z veseljem sprejelo to ponudbo in je takoj prosilo pri občinskem svetu za dovoljenje. Na seji je socialista Carretero toplo priporočal, naj odborniki ugođe prošnji in je predlagal, naj mestna občina dovoli brezplačno uporabo vode za kopanje. Kakor bi dregnil v sršenovo

gnezdno, tako so zdvijali vsi klerikalni odborniki. Karlist Acehal je vpil ves besen: »Kakšna neumnost je zopet to! Šolo hočejo izpremeniti v kopališče.« Ultramontanec Torre je kričal na socialista, rekel je, da je učiteljica Maetzu znorela, psoval je napredno društvo »El Sitio« in končno je rohnel, da je kopanje kulturi nasprotujoča strast. Kopanje da je luksuz in vsak uksus omehkuži telo in je poguba za človeštvo. Nad vse pa se je povspel podžupan Elguezebal, advokat, ki je obiskoval jezuitsko šolo v Densto, ko je izjavil: »Kopanje se ne strinja z moralo. Ljudje, ki zaidejo tako daleč, da si razen obraza in rok umivajo tudi še drugo telo, preklinjajo s tem boga in se prostituirajo. Vse svoje življenje se še nisem kopal in prepričan sem, da tudi večina v našem slavnem zboru isto lahko trdi o sebi.«

* **Elektrika kot hrana.** Neki berolinski časnik poroča, da je neki profesor v Parizu izumel električni aparat, s katerim se bodo, ako ne mi, naši otroci pa prav gotovo hranili. Človeku ne bo potreba več kruha, povrtja, salate, makaronov itd., mesto tega pride majhna količina elektrike. Dotični profesor meni, da daje jed človeku predvsem toploto, a to toploto lahko nadomesti elektrika. Tudi poudarja, da ta način hranjenja ni v zvezi z znanim električnim stolčkom, s katerim ubijajo v Ameriki zločince. Mi že slutimo tisti krasni čas, ko bo izginila soparica iz naših kuhin in tudi kuharice, kar bo marsikateri gospodinji brez dvoma zelo ugajalo. Obedovali bomo v prijetnem razgovoru. Pred vsako mizo bo nameščen poseben kovinski stativ s strojem. Treba bo le vzeti v roke posebni držaj, ga prisloniti na trebuh, pritisniti na gumb in »dnevni obrok« bo gotov. Sedanji restavrant bo zginil, mesto njega bomo imeli le avtomatske bifete. Eno minuto trajajoče kosilo se bo dobilo, ako se bodeta vrgli dve desetici v aparat, pet minut dolgi obed za 1 K. Cene se bodo merile po množini voltov. Za dve desetici se bo dobilo okrog 400 voltov. Naše ženske se bodo tega brezdvomno razveselile, ker jim ne bo treba več »pomivati«, in gotovo se bo našla tudi katera, ki bo kimajoč z glavo rekla: A kdaj bodo izumili kaj, da sploh ne bo treba več jesti?

* **Najprometnejše ulice na svetu.** Največji ulični promet ima brezdvomno londonski okraj City, po katerem hodi vsak dan 500.000 pešcev in 50.000 vozov, vsako uro torej okroglo 50.000 ljudi. Kar se tiče drugih evropskih velikih mest, pride največ cestnega prometa na berolinsko »Friedrichstrasse«, kjer hodi povprečno 30.000 ljudi na uro, Graben na Dunaju, kjer se sprehaja na dan do 275.000 ljudi in »Vladimirski prospekt« v Petrogradu s 300.000 oseb na dan. Največji vozni promet ima pa pariški operni trg, kjer drda do 63.000 voz na dan. Njujork pa presega vsa evropska mesta po svojem prometu. Sicer se tudi tamkaj na ulici Broadway

izprehaja dnevno »le« 500.000 oseb, zato pa znaša število ljudi, ki se vozijo po njujorški glavni cesti z avtomobili in električnimi vozovi okrog sedemkrat stotisoč.

* **Manjši denar.** Ves papirnati denar Zedinjenih držav in narodnih bank se bo zmanjšal za eno celo tretjino. To se bo zgodilo, da se prihrani nekaj tisočakov pri papirju in da se naredi ponarejevalcem denarja več sitnosti. Novi bankovci bodo šest inč dolgi in dva in pol široki. Vlada pravi, da si bo s tem prihranila 900.000 vsako leto.

*Lastna tovarna
ur v Sveci*

1887

Zahtevajte „JUBILEJNICENIK“ zastonj

1912

Fr. Čuden, Ljubljana.

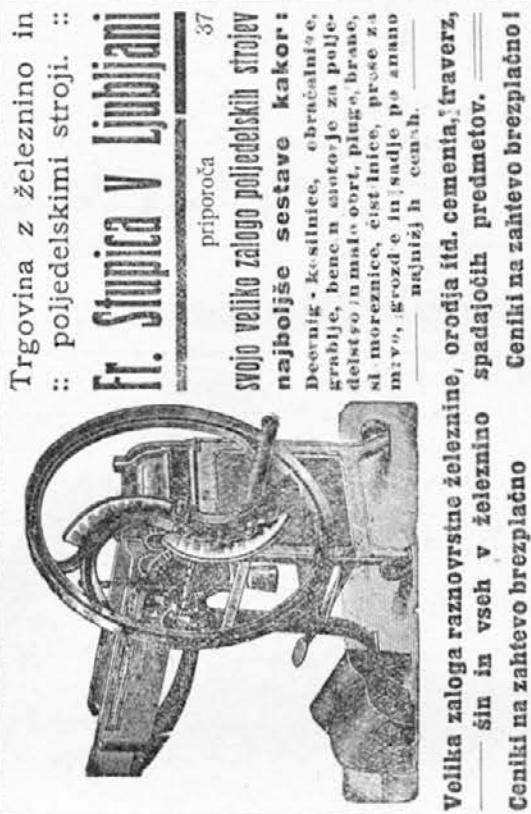
Izdajatelj in odgovorni urednik:
Valentin Kopitar.

Razširjajte od hiše do hiše „Slovenski Dom“.

Trgovina z železnino in
poljedelskimi stroji. ::
Fr. Stupica v Ljubljani
priporočila 37

svojo veliko zalogo poljedelskih strojev
najboljše sestave kakor:
Deernig - kesalnice, obrnjalnice,
grablje, bencin motorje za polje-
delstvo in malo obrt, plugo, brane,
si moreznice, čistilnice, preseje za
mavo, grozdje in sadje po anano
nejnižih cenah.

Velika zaloga raznovrstne železnine, orodja itd. cementa, travert,
sin in vseh v železnino spadajočih predmetov.
Ceniki na zahtevo brezplačno

Svarilo!

Koder se
prodajajo ponaredbe,
naročite pristni

FLORIAN

naravnost od izdelovalnice

pod naslovom:

Rastlinska destilacija

„FLORIAN“

v Ljubljani.

Postavno varovano.

➔ Priporočamo našim **Kolinsko cikorijo**
☘ ☘ gospodinjam ☘ ☘ iz EDINE slovenske tovarne v Ljubljani.

F. P. VIDIC & KOMP., LJUBLJANA

==== tovarna zarezanih strešnikov ====
ponudi vsako poljubno množino pat. dvojno zarezani

strešnik - zakrivač

s poševno obrezo in priveznim nastavkom „sistem Marzola“.

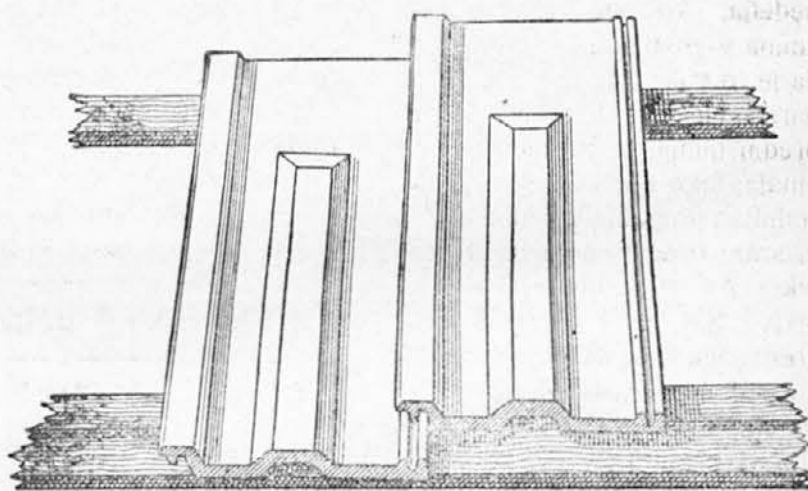
Brez odprtih navzgor!

Streha popolnoma varna pred nevihtami!

Najpreprostejše, najcenejše in najtrpežnejše kritje streh sedanosti.

Na željo pošljemo takoj vzorce in popis.

==== Spretni zastopniki se iščejo. ====

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani.

Stritarjeva ulica šte. 2., lastna hiša.

Obreštuje vloge na knjižice s 4 1/2 %, v tekočem računu najugodnejše. Z ozirom na svoj polnovplačani delniški kapital 8.000.000 kron in 800.000 kron rezervnih fondov ponuja največjo varnost za vsaj tuji denar. Promet na leto čez 1000 milijonov kron. Preskrbuje vse denarne zadeve najkulantnejše.

Podružnice v Splitu, Celovcu, Trstu, Sarajevu, Gorici in Celju.

Ceno češko posteljno perje

1 kg sivega očiščenega
2 K, boljše K 2-40, napol-
belo K 360, belo K 480,
prima mehko K 6—, vele-
prima K 7-20. Najboljše
vrste K 8-40, snežno belo
perje K 9-70.

Izdelane postelje iz neprodirnega rdečega
modrega, belega ali ru-
menega postelnega nankinga Izvrstno
napolnjeno! Pernica ali blazina, 180 cm
dolga, 116 cm široka K 10—, K 12—,
K 15— in K 18—, 2 m dolga, 140 cm
široka K 13—, K 15—, K 18—, K 21—.
Zglavnik 80 cm dolg, 58 širok K 3—,
K 3-50 in K 4—, 90 cm dolg, 70 cm širok
K 4-50, K 5-50 in K 6—. Nepovoljno se
zamenja ali denar nazaj. — Natančni
ilustrovani cenik gratis in franko. 54
Benedikt Sachsel, Lobes št. 957, pri Plzinju na Češkem.

Eleganten in stanoviten je pravi

: kavčukov podpetnik. :

Dobiva se v vseh tozadevnih trgovinah.

Priporočam svojo veliko zalogo

čevljev

od navadnih jako trpežnih do naj-
finjših, kakor tudi **lovskih** in **te-
lovadnih** čevljev. **Dokolenice**
(gamaše) in **galoše** vedno v zalogi.
Na zahtevo tudi po meri.

**Popravila cenj. odjemalcem točno
in solidno.**

Z odličnim spoštovanjem 53

A. OMERZA

izdelovalec in zaloga čevljev
v Krškem.

Izšla je

edino prava, starodavna BLASNIKOVA

Zahtevajte le Blasnikovo Pratico, ker le ta je
edino prava, starodavna Pratica. Ne dajte se premotiti s
kako drugo podobno Pratico in kupujte le Blasnikovo,
ker to Pratico so tudi Vaši pradedje in dedje najraje imeli.

VELIKA
PRATIKA
za navadno leto
1913,
ki ima 365 dni.

V Ljubljani.
Natisnili in založili J. Blasnik-ovi nasledniki.
Vse tiskovne pravice prihranjene.

Cena 24 vinarjev.

Naša Pratika prinaša tudi letos mnogo zanimivih podob.
Držite se Vaše stare prijateljice Velike Pratique, ktere ste
najbolj navajeni.

Le ona Pratika, ki ima na prvi strani tako podobo,
kakoršna se vidi tu, je prava starodavna Pratika.
Zahtevajte torej le Blasnikovo "Veliko Pratico",
ktera se drži gesla: "Vse za vero, dom, cesarja!"

Dvignjene v soboto, dne 31. avgusta 1912.

Gradec: 47, 61, 72, 74, 87.

Dunaj: 19, 89, 62, 43, 2.

Dvignjene v sredo, dne 4. septembra 1912.

Brno: 90, 82, 55, 6, 43

**Razširjajte od hiše
do hiše "Slov. Dom".** Dvignjene v sredo, dne 4. septembra 1912.

Med bralce tega lista

razdelimo **3000** parov

izbornih, veleelegantnih
čevljev iz trpežnega usnja
kakor kažejo slike, ker
hočemo, da se spozna
našo firmo 49

Samo delo t. j. K 13-75
za 3 pare čevljev se plača

Čevlji stanejo drugače K 42—
Pošljemo vsakemu po iz-
beru in na popolno zado-
voljnost 3 pare moških ali
ženskih čevljev vsake
številke

Prememba doroljena, radi tega nobenega rizika. Pošilja se proti
povzetju ali če se vplača denar naprej. Razpošiljanje po prvi
katoliški eksportni hiši.

Franc Humann, Dunaj II. Aloisgasse št. 3 H 9
Šele iz vašega priporočila pričakujemo dobiček.

Domače podjetje!

Lastna tovarna!

Priporočilo!

Ozirajte se pri nakupovanju **oljnatih barv, lakov,**
firnežev in vseh v barvno stroko spadajočih pred-
metov na domačo tvrdko 48

Premrl & Jančar,

Ljubljana, Dunajska cesta 20.

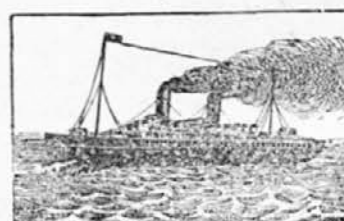
Kolodvorska ulica 18.

Ceniki brezplačno!

Najboljša kakovost!

Najnižje cene!

SAMO 6 DNI! z brzoparniki Francoske dru-
žbe. Edina najkrajša vožnja čez

HAVRE NEW-YORK

Veljavni vozni listek za vse
razrede franc. linije dobiš le pri

ED. ŠMARDA

oblastveno potrjena pisarna

Ljubljana, Dunajska cesta 18
nasproti gostilni „pri Figovu“.

Vozni listek za Ameriko in
nazaj v staro domovino, po najnižji ceni. Izdaja voznih listkov
po vseh železnicah, prirejanje zabavnih vlakov.

— Vsa pojasnila istotam radovoljno in brezplačno. —